

**Sprawozdanie roczne z realizacji *Programu współpracy
Ministra Spraw Zagranicznych z organizacjami pozarządowymi oraz
podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3
ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie
na lata 2018-2020***

Wstęp

Celem niniejszego dokumentu jest przegląd działań Ministerstwa Spraw Zagranicznych (MSZ) pod kątem wypełnienia założeń *Programu współpracy Ministra Spraw Zagranicznych na lata 2018 - 2020 z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie*¹, zwanego dalej *Programem*.

Sprawozdanie dotyczy działań MSZ zrealizowanych w 2019 r. przez następujące departamenty resortu: Departament Dyplomacji Publicznej i Kulturalnej (DDPK), Departament Prawno Traktatowy (DPT) wcześniej Departament ds. Postępowania przed Międzynarodowymi Organami Ochrony Praw Człowieka (DPOPC), Departament Narodów Zjednoczonych i Praw Człowieka (DNZPC), Departament Współpracy Ekonomicznej (DWE) oraz Departament Współpracy Rozwojowej (DWR).

Ponadto w sprawozdaniu ujęte zostały działania wykonane w 2019 r. przez Biuro Dyrektora Politycznego (BDP), Departament Komitetu do Spraw Europejskich (DKSE), Departament Konsularny (DK), Departament Polityki Bezpieczeństwa (DPB), Departament Polityki Europejskiej (DPE), Departament Wschodni (DW) oraz Departament Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą (DWPPG).

Głównym celem *Programu* jest zapewnienie skutecznej współpracy MSZ z organizacjami pozarządowymi w realizacji wybranych zadań Ministra Spraw Zagranicznych w zakresie polityki zagranicznej i członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej, a także zwiększenie świadomości społecznej co do polskiej racji stanu oraz wizerunku Polski na arenie międzynarodowej.

Szczegółowymi celami *Programu* są:

- 1) podniesienie poziomu akceptacji polskiej polityki zagranicznej w społeczeństwie oraz aktywizacja organizacji pozarządowych w zakresie podejmowania działań na rzecz budowania pozytywnego wizerunku Polski za granicą;
- 2) wzmocnienie aktywności społecznej w dyskusji o polskiej polityce zagranicznej, w tym wydarzeniach międzynarodowych istotnych z punktu widzenia polskiej racji stanu;
- 3) promocja problematyki ochrony praw człowieka i demokracji;

¹ W niniejszym sprawozdaniu przyjmuje się skrótowe określenie ww. organizacji mianem „organizacji pozarządowych”.

- 4) umożliwienie organizacjom pozarządowym udziału w dyskusji o założeniach i kształcie polskiej polityki rozwojowej w oparciu o przepisy ustawy z dnia 16 września 2011 r. o współpracy rozwojowej (Dz. U. z 2019 r. poz. 291) oraz ich udział w realizacji działań w obszarze pomocy rozwojowej, pomocy humanitarnej, edukacji globalnej i wolontariatu w celu wspólnego wspierania rozwoju społeczno-gospodarczego priorytetowych dla polskiej pomocy krajów rozwijających się i ich społeczeństw;
- 5) włączenie możliwie szerokich kręgów społecznych i eksperckich w działania na rzecz wsparcia promocji polskiej gospodarki, w tym wspierania polskich podmiotów w ich aktywności handlowej i inwestycyjnej za granicą, poszerzania wiedzy w środowiskach lokalnych o procesach i wydarzeniach międzynarodowych istotnych z punktu widzenia polskiej racji stanu i promocji polskiej gospodarki, zwiększania udziału polskich przedsiębiorstw w projektach i przetargach organizacji i agencji międzynarodowych (w tym w międzynarodowych instytucjach finansowych);
- 6) rozwój modelu konsultacji społecznych w zakresie realizacji zadań w poszczególnych obszarach dotyczących polityki zagranicznej oraz utrzymanie sprawnej komunikacji MSZ z organizacjami pozarządowymi.

Zakres przedmiotowy Programu w okresie objętym sprawozdaniem wyznacza ustawa z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz.U. z 2019 r. poz. 945) zgodnie, z którą Minister Spraw Zagranicznych kieruje działami – sprawy zagraniczne oraz członkostwo Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej.

Finansowa i niefinansowa współpraca MSZ z organizacjami pozarządowymi w realizacji priorytetowych zadań publicznych

Program, w oparciu o art. 5 ust. 2 ustawy z 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2019 r. poz. 688) wskazuje dwie formy współpracy instytucji publicznych z organizacjami pozarządowymi – niefinansową oraz finansową.

W ramach współpracy niefinansowej w 2019 r. kontakty MSZ z organizacjami pozarządowymi polegały najczęściej na wzajemnym informowaniu się o planowanych kierunkach działalności i współdziałania w celu zharmonizowania ich kierunków, zasięganiu opinii organizacji pozarządowych w odniesieniu do realizacji zadań publicznych, a także na zapraszaniu przedstawicieli organizacji pozarządowych do udziału w pracach zespołów złożonych z przedstawicieli organów administracji publicznej.

W ramach współpracy finansowej w okresie sprawozdawczym kontakty MSZ z organizacjami pozarządowymi przybrały przede wszystkim formę zlecenia im wykonywania zadań publicznych w drodze umów dotacji. Ponadto resort wpierał udział polskich organizacji pozarządowych w wydarzeniach międzynarodowych.

W 2019 r. MSZ wydało na realizację działań Programu kwotę w wysokości: 70 157 760,84 zł

Działania zrealizowane w ramach priorytetowych zadań publicznych

1. Wzmocnienie pozycji Polski w kraju i za granicą poprzez dbanie o dobre imię Polski i jej nieskazitelną wizerunek oraz zwiększenie świadomości i wiedzy w społeczeństwie polskim na temat polskiej polityki zagranicznej, w tym w ujęciu historycznym.

W 2019 r. w ramach trzech otwartych konkursów dotacyjnych w obszarze dyplomacji publicznej i kulturalnej, MSZ dofinansowało 75 zadań publicznych, realizowanych przez organizacje pozarządowe na łączną kwotę 8 162 807,92 zł. Zadania publiczne dotyczyły działań na rzecz budowania pozytywnego wizerunku Polski za granicą oraz promocji i akceptacji polskiej polityki zagranicznej w polskim społeczeństwie, wspierania regionalnych organizacji pozarządowych.

Zorganizowano konkursy obejmujące następujące obszary:

- „Dyplomacja publiczna 2019” - wzmocnienie wizerunku Polski na arenie międzynarodowej, wymiar wschodni polskiej polityki zagranicznej, wspólne dziedzictwo i przyszłość Polaków i Żydów.
- „Forum Polsko-Czeskie 2019” - zbliżenie społeczeństw, pogłębiona współpraca i dobre sąsiedztwo Polaków i Czechów.
- „Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej 2019-2021” -współpraca z organizacjami pozarządowymi w formule konsultacji społecznych o charakterze lokalnym i regionalnym.

W wyniku przeprowadzonego konkursu „Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej 2019-2021” wyłoniono 16 podmiotów do prowadzenia Regionalnych Ośrodków Debaty Międzynarodowej (RODM) w miastach wojewódzkich.

Podstawowe cele sieci RODM są następujące:

- animowanie i inicjowanie w regionie spotkań, debat i innych wydarzeń z udziałem przedstawicieli najważniejszych instytucji, organizacji i ośrodków analityczno-badawczych, w trakcie których omawiana jest problematyka dotycząca realizacji polskiej polityki zagranicznej w kontekście regionalnym,
- działania komunikacyjne za pośrednictwem stron internetowych, profili w mediach społecznościowych, w tym współpraca z lokalnymi i regionalnymi mediami,
- działania informacyjne i edukacyjne dla społeczności regionu w kwestiach dotyczących spraw międzynarodowych i polskiej polityki zagranicznej, aktywnie angażujące regionalne i lokalne środowiska opiniotwórcze.

Działania komunikacyjne RODM (debaty/konferencje/seminaria) miały charakter otwarty i przyczyniały się do podniesienia poziomu akceptacji polskiej polityki zagranicznej w polskim społeczeństwie, aktywizacji regionalnych organizacji pozarządowych oraz wzmocniały aktywność społeczną w dyskusji o polskiej polityce zagranicznej.

Tematyka spotkań obejmowała m.in. strategię polskiej polityki zagranicznej na lata 2017-2021, 10 lecie Partnerstwa Wschodniego, priorytety MSZ w zakresie dyplomacji publicznej i kulturalnej, możliwości zatrudnienia obywateli polskich w strukturach unijnych, priorytety polskiej współpracy rozwojowej oraz zagadnienia dotyczące organizacji spotkań poświęconym osiągnięciom polskiej polityki zagranicznej w latach 2015-2019. W 2019 roku RODMy zrealizowały blisko 250 debat i konferencji oraz ponad 850 działań informacyjno-edukacyjnych o charakterze warsztatowo-wykładowym. Łączna liczba uczestników w wyżej wymienionych projektach wyniosła ok. 45 tys. osób.

2. Promowanie interesów gospodarczych polskich przedsiębiorstw za granicą poprzez budowanie pozytywnego wizerunku polskiej gospodarki jako stabilnego partnera handlowego i inwestycyjnego, wspieranie polskich podmiotów w ich aktywności handlowej i inwestycyjnej za granicą, a także wzmocnienie zaplecza merytorycznego partnerów i ich zdolności do współpracy międzynarodowej.

Działania realizowane w ramach programu miały na celu włączenie możliwie szerokich kręgów społecznych i eksperckich w działania na rzecz wsparcia promocji polskiej gospodarki, poszerzania w środowiskach lokalnych wiedzy o procesach i wydarzeniach międzynarodowych istotnych z punktu widzenia polskiej racji stanu i promocji polskiej gospodarki, zwiększania udziału polskich przedsiębiorstw w projektach i przetargach organizacji i agencji międzynarodowych (w tym w międzynarodowych instytucjach finansowych). Zadanie było realizowane poprzez:

- obsługę działającej w ramach MSZ Rady Konsultacyjnej ds. Zagranicznej Polityki Ekonomicznej, w skład której wchodzi przedstawiciele zrzeszeń przedsiębiorców, organizacji samorządu gospodarczego, ekonomicznych ośrodków naukowo-analitycznych i środowisk akademickich
 - wspieranie polskich podmiotów podczas ich aktywności handlowej i inwestycyjnej za granicą
- Organizując komponenty gospodarcze wizyt zagranicznych przedstawicieli ministerstwa brane były pod uwagę interesy polskich organizacji pozarządowych. Do udziału w tego typu wizytach zapraszani byli przedstawiciele organizacji pozarządowych i przedsiębiorcy, zwłaszcza ci, którzy wspierają sektor lotniczy, kosmiczny, budowlany, zielonych technologii oraz start-upów bądź wywodzą się z tych sektorów. Uczestnicy wizyt mieli możliwość zaprezentowania swoich ofert partnerom zagranicznym, nawiązania z nimi relacji gospodarczych, czy też zapoznania się ze stosowanymi w innych krajach rozwiązaniami.

Działania wspierające polskie przedsiębiorstwa za granicą oraz współpracę z organizacjami pozarządowymi podejmowały także placówki zagraniczne. Wspierały one organizację misji i wizyt studyjnych przedstawicieli polskich organizacji, a także ich udział w imprezach targowo-wystawienniczych i wydarzeniach branżowych. Wspierały także tworzenie organizacji zrzeszających polskich przedsiębiorców, a także współpracę pomiędzy polskimi i miejscowymi organizacjami i instytucjami otoczenia biznesu.²

Partnerzy reprezentujący organizacje trzeciego sektora zaangażowani w działania wspierające promocję polskiej gospodarki za granicą uczestniczyli także w dorocznej gali *Amicus Oeconomiae* z udziałem przedstawicieli kierownictwa MSZ, w trakcie której zwyczajowo wyróżniani są kierownicy placówek zagranicznych najbardziej zaangażowani w przedsięwzięcia z zakresu dyplomacji ekonomicznej (o wskazanie kandydatów do wyróżnień proszone są także organizacje otoczenia biznesu i inni partnerzy regionalni).³

² Jesienią 2019 r. utworzono – z inicjatywy naszej ambasady w Reykjaviku Polsko-Islandzką Izbę Handlową, a przy wsparciu konsulatu w Toronto izbę gospodarczą PolCham.

³ Nagroda *Amicus Oeconomiae* jest przyznawana na podstawie Zarządzenia nr 2 Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 14.01.2014r. ws. ustanowienia nagrody za szczególne osiągnięcia w obszarze wspierania i ochrony interesów gospodarczych polskich przedsiębiorstw na rynkach zagranicznych - *Amicus Oeconomiae*. Nagroda stanowi wyróżnienie dla tych kierowników placówek, którzy wykazali wyjątkowe zaangażowanie i skuteczność na polu dyplomacji ekonomicznej.

- realizację działań informacyjno-konsultacyjnych oraz szkoleniowych skierowanych do partnerów

We współpracy z partnerami MSZ realizowało działania o charakterze szkoleniowym i informacyjnym, których celem była budowa zaplecza merytorycznego i podniesienie poziomu wiedzy partnerów w zakresie funkcjonowania rynków zagranicznych (m.in. Indii, Kanady, Gruzji, Azerbejdżanu, Armenii i Iranu) oraz możliwości internacjonalizacji polskich przedsiębiorstw (np. we współpracy ze Stowarzyszeniem Eksporterów RP, Krajową Izbą Gospodarczą i regionalnymi izbami gospodarczymi, związkami pracodawców, organizacjami branżowymi i działającymi na rzecz rozwoju środowiska start-upowego). Organizacje pozarządowe (przede wszystkim organizacje otoczenia biznesu – izby gospodarcze, organizacje pracodawców itp.) były nie tylko uczestnikami, ale również współorganizatorami tych przedsięwzięć.

Dodatkowo, MSZ przygotowało poradniki i przewodniki dla przedsiębiorców dotyczące m.in. branży zielonych technologii, przetargów organizowanych w instytucjach i organizacjach międzynarodowych. Publikacje te były dystrybuowane w regionach m.in. za pośrednictwem organizacji pozarządowych. Opracowania, raporty itp. przygotowane przez partnerów (np. Fundacji Startup Poland) były rozsyłane do placówek z prośbą o ich dalsze rozpowszechnianie w krajach akredytacji w ramach promocji informacji o wybranych branżach i sektorach polskiej gospodarki.

W celu zwiększenia dostępności do informacji o działaniach i możliwościach współpracy z MSZ na polu dyplomacji ekonomicznej stale rozbudowywano (uruchomioną w 2017 r.) dedykowaną zakładkę na portalu ministerstwa (*Dyplomacja dla biznesu*), która umożliwia m.in. pobranie materiałów informacyjnych i publikacji przygotowanych przez DWE MSZ.

MSZ konsultowało z partnerami pozarządowymi zarówno roczne plany działań z zakresu dyplomacji ekonomicznej jak też na bieżąco przekazywało informacje o planowanych przedsięwzięciach z zakresu dyplomacji ekonomicznej. Konsultacje te odbywały się w drodze pisemnej oraz spotkań i służyły wzajemnemu dostosowaniu planów działań (szczególnie wizyt zagranicznych i przyjazdowych z komponentem gospodarczym, wizyt studyjnych oraz udziału i organizacji wydarzeń o charakterze komunikacyjnym i konferencyjnym) do priorytetów polskiej polityki zagranicznej oraz potrzeb partnerów w regionach.

- udział i współorganizację wydarzeń międzynarodowych, w tym konferencji, seminariów, stoisk i wystaw w trakcie targów

Najważniejszym wydarzeniem roku 2019 o zasięgu międzynarodowym zrealizowanym we współpracy z podmiotami trzeciego sektora były Warszawskie Targi Humanitarne - *Warsaw Humanitarian EXPO* w trakcie którego m. in. zorganizowano seminaria i warsztaty dot. udziału w przetargach organizacji międzynarodowych, a także dot. możliwości współpracy środowiska NGO i biznesu przy realizacji projektów humanitarnych i rozwojowych (więcej o tym wydarzeniu poniżej).

3. Wspieranie rozwoju społeczno-gospodarczego krajów rozwijających się, dobrego rządzenia, demokracji i praw człowieka na świecie, upowszechnianie wiedzy w społeczeństwie polskim na temat współpracy rozwojowej, problemów i wyzwań o charakterze globalnym oraz świadczenie pomocy humanitarnej dla ludności poszkodowanej w wyniku konfliktów zbrojnych, klęsk żywiołowych lub innych kryzysów humanitarnych spowodowanych przez naturę lub działania człowieka.

Także w ramach tego priorytetu MSZ prowadziło współpracę i dialog z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze polskiej współpracy rozwojowej. W 2019 r. zorganizowano szereg spotkań o charakterze konsultacyjno-informacyjnym np. spotkania informacyjne dla organizacji pozarządowych na temat konkursów dotacyjnych Ministra SZ: *Polska pomoc rozwojowa 2019 r.*, *Pomoc humanitarna na Bliskim Wschodzie 2019 r.*, *Wolontariat polska pomoc 2019 r.* Prowadzono również bieżące konsultacje oraz wsparcie organizacji pozarządowych w zakresie poszukiwania nowych donatorów/źródeł finansowania w strukturach ONZ oraz UE. Współpraca z partnerami społecznymi polegała również na przeprowadzeniu pisemnych konsultacji dokumentów programowych z zakresu współpracy rozwojowej. W 2019 r. konsultowano roczny *Plan współpracy rozwojowej na 2020 rok*.

Przedstawiciele MSZ uczestniczyli w spotkaniu zorganizowanym w listopadzie 2019 r. przez Związek Stowarzyszeń Grupa Zagranica - zrzeszający część polskich organizacji pozarządowych zaangażowanych w międzynarodową współpracę rozwojową, wspieranie demokracji, pomoc humanitarną i edukację globalną. Podczas spotkania prezentowano wnioski dotyczące publikacji *Polska współpraca rozwojowa. Raport 2019*.

W pracach Rady Programowej Współpracy Rozwojowej – organu opiniodawczo – doradczego działającego przy Ministrze Spraw Zagranicznych, brali udział przedstawiciele czterech organizacji pozarządowych. W 2019 r. odbyły się dwa posiedzenia Rady. Podczas posiedzeń omawiano m.in. założenia i pierwszy projekt *Wieloletniego programu współpracy rozwojowej na lata 2021-2030* i *Plan współpracy rozwojowej w r. 2020*. Dyskutowano również o roli sektora prywatnego we współpracy rozwojowej. MSZ, wspólnie z Organizacją Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) oraz Ministerstwem Przedsiębiorczości i Technologii, zorganizowało międzynarodowe seminarium na temat instrumentów angażowania sektora prywatnego do współpracy rozwojowej. Wydarzenie było okazją do szerszej dyskusji z partnerami z organizacji pozarządowych oraz przedstawicielami sektora prywatnego na temat innowacyjnych instrumentów pomocy rozwojowej, które mogłyby być realizowane przez Polskę.

Jednym z istotniejszych zadań była realizacja przez MSZ konkursów dotacyjnych dla organizacji pozarządowych: *Polska pomoc rozwojowa 2019 r.*, *Pomoc humanitarna 2019 r.*, *Wolontariat polska pomoc 2019 r.* oraz konkurs *Zapewnienie wkładów dla polskich organizacji pozarządowych 2019*. W wyniku ich rozstrzygnięcia oraz przyznania dotacji na trzecie moduły wyłonione w konkursach w 2017 roku, na drugie moduły wyłonione w konkursach w 2018 roku, zawarto 82 umowy dotacji. Na podstawie art. 10 ust. 3 ustawy o współpracy rozwojowej zlecono zadania bez procedury konkursowej Fundacji Solidarności Międzynarodowej oraz na podstawie art. 10 ust. 2 ustawy o współpracy rozwojowej zlecono zadania Polskiej Akcji Humanitarnej i Caritasowi (oferta wspólna) na rzecz ludności jemeńskiej dotkniętej wojną domową.

W ramach rozwijania współpracy z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego i sektorem prywatnym, w 2019 r. MSZ zorganizowało pierwsze w regionie Europy Środkowo-Wschodniej targi humanitarne. Wydarzenie służyło promocji Polski jako rzetelnego i rozpoznawanego w regionie dawcy pomocy rozwojowej oraz miało na celu zwiększenie udziału polskich przedsiębiorstw w przetargach i projektach organizacji międzynarodowych. Jednym z istotnych komponentów WHE było Miasteczko Humanitarne - wspólne przedsięwzięcie MSZ, organizacji pozarządowych, szkół wyższych oraz instytucji zaangażowanych w działania na rzecz pomocy humanitarnej i rozwojowej,

wolontariatu, a także współpracy pomiędzy trzecim sektorem a biznesem. Współorganizatorami Miasteczka było blisko 30 podmiotów pozarządowych. Podczas wydarzenia polskie organizacje pozarządowe mogły zaprezentować swoją działalność humanitarną na rzecz ludności dotkniętej klęskami żywiołowymi oraz kryzysami spowodowanymi toczącymi się konfliktami zbrojnymi. Dla odwiedzających przygotowano blisko 50 wydarzeń (debaty, wykłady, prezentacje, szkolenia, spotkania z organizatorami pomocy humanitarnej).

We współpracy z Fundacją Solidarności Międzynarodowej MSZ organizowało polskie grupy obserwatorów krótko-terminowych (w ramach misji obserwacyjnej OBWE) wyborów parlamentarnych i prezydenckich na Ukrainie (dwie tury), wyborów parlamentarnych na Białorusi, w Mołdawii, Kazachstanie oraz Uzbekistanie.

Na współpracę z organizacjami pozarządowymi w ramach realizacji działania priorytetowego: wspieranie rozwoju społeczno-gospodarczego krajów rozwijających się, dobrego rządzenia, demokracji i praw człowieka na świecie wydano 61 994 952,92 zł.

- 4. Promocja praw człowieka i demokracji poprzez opracowywanie propozycji poprawy przestrzegania Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności w ramach realizacji zaleceń zawartych w Deklaracjach wysokiego szczebla przyjętych na konferencjach wysokiego szczebla Rady Europy w Brighton w 2012 r. i w Brukseli w 2015 r., propagowanie wiedzy na temat orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w sprawach dotyczących państw trzecich, organizowanie konferencji w zakresie promocji praw człowieka i uczestnictwo w niektórych konferencjach organizowanych przez organizacje pozarządowe zajmujące się ochroną praw człowieka, prowadzenie wspólnych projektów w dziedzinie demokracji i praw człowieka, a także promowanie własnych publikacji w tej dziedzinie wśród organizacji pozarządowych zajmujących się ochroną praw człowieka.**

W ramach promocji praw człowieka i demokracji poprzez poprawę postrzegania Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności MSZ zorganizowało kolejną edycję międzynarodowej konferencji poświęconej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, tj. XIII Seminarium Warszawskie, w której wzięli udział przedstawiciele organizacji pozarządowych. Ponadto MSZ zorganizowało posiedzenie Zespołu ds. Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z udziałem organizacji pozarządowych, które miało na celu konsultację m.in. z organizacjami pozarządowymi kwestii związanych z wykonywaniem przez Polskę wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Wydano *Raport z wykonywania wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka przez Polskę w 2018 r.*, w którym zamieszczono przetłumaczone na język polski stanowiska organizacji pozarządowych dot. sposobu wykonywania przez Polskę wybranych wyroków ETPC. Organizacje pozarządowe przesłały swoje opinie do Komitetu Ministrów Rady Europy (organu nadzorującego wykonywanie wyroków ETPC przez państwa) w 2018 r. W publikacji zawarto także odpowiedzi rządu na poszczególne opinie organizacji pozarządowych. W Raporcie zamieszczono ponadto przegląd najważniejszych orzeczeń Trybunału wydanych w 2018 r. w sprawach dotyczących innych państw.

Regionalne Ośrodki Debaty Międzynarodowej przeprowadziły w 2019 r. dwa konkursy oraz pięć spotkań o charakterze warsztatowo-wykładowym, przyczyniając się do zwiększenia w społeczeństwie wiedzy na temat zobowiązań Polski wynikających z Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, jak również w zakresie orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

Bardzo pomyślnie rozwijała się współpraca MSZ z PCK w obszarze międzynarodowego prawa humanitarnego, co owocowało m.in. publikacją *IV Raportu z implementacji i upowszechniania międzynarodowego prawa humanitarnego w Rzeczypospolitej Polskiej w latach 2015-2018* oraz uzgodnieniami dot. wspólnych zobowiązań humanitarnych o charakterze prawnie niewiążącym oraz stanowiska w odniesieniu do rezolucji przyjmowanych w trakcie 33. Międzynarodowej Konferencji Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężycy w Genewie w dniach 9-12 grudnia 2019 roku. Poza tym MSZ zakupiło od PCK licencję niewyłączną i nieograniczoną czasowo i terytorialnie do artykułów zamieszczonych w publikacji *Międzynarodowe Prawo Humanitarne – odpowiadamy na twoje pytania. Kompendium dla słuchaczy Polskiej Szkoły Międzynarodowego Prawa Humanitarnego*, a przedstawiciel MSZ wziął udział w posiedzeniu Komisji ds. Upowszechniania Międzynarodowego Prawa Humanitarnego, działającej przy Zarządzie PCK.

5. Promocja praw człowieka i demokracji, w tym poprzez organizowanie konferencji Warszawski Dialog na rzecz Demokracji, udział w wybranych konferencjach organizowanych przez organizacje pozarządowe zajmujące się ochroną praw człowieka, prowadzenie wspólnych projektów w dziedzinie demokracji i praw człowieka. Upowszechnianie w polskim społeczeństwie, a szczególnie wśród młodzieży, wiedzy o zadaniach ONZ oraz zasadach jej funkcjonowania, promowanie osiągnięć ONZ oraz pracy polskiej dyplomacji w Radzie Bezpieczeństwa ONZ, zachęcanie społeczeństwa obywatelskiego do udziału we wdrażaniu programów ONZ. Wspieranie współpracy kulturalnej i naukowej oraz ochrony dziedzictwa cywilizacyjnego ludzkości.

Współpraca MSZ z instytucjami pozarządowymi w zakresie promocji problematyki ochrony praw człowieka i demokracji przyczynia się do podniesienia poziomu akceptacji polskiej polityki zagranicznej w społeczeństwie oraz aktywizacji organizacji pozarządowych w zakresie podejmowania działań na rzecz budowania pozytywnego wizerunku Polski za granicą. Sprzyja również rozwojowi modelu konsultacji społecznych w zakresie realizacji zadań w poszczególnych obszarach dotyczących polityki zagranicznej oraz utrzymaniu sprawnej komunikacji MSZ z organizacjami pozarządowymi.

Powyższym celom służyła np. współpraca MSZ z przedstawicielami Polskiego Instytutu Praw Człowieka i Biznesu w zakresie wymiany informacji nt. bieżących działań w kontekście realizacji *Krajowego Planu Działania na rzecz wdrażania Wytycznych ONZ dotyczących biznesu i praw człowieka na lata 2017-2020*, czy też współpraca z Koalicją CSR Watch Polska oraz Fundacją Dajmy Dzieciom Siłę dot. nowelizacji przepisów o świadczeniu usług hotelarskich, w celu wprowadzenia zapisów odnoszących się do zapobiegania seksualnemu wykorzystaniu nieletnich w obiektach hotelarskich.

W powyższe założenia wpisowała się również realizacja kolejnego etapu projektu z Polskim Stowarzyszeniem na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną (PSONI) *Administracja centralna na rzecz Konwencji o prawach osób z niepełnosprawnościami. Monitoring wdrażania*, która polegała na weryfikacji realizacji zaleceń krótkoterminowych w MSZ. W marcu 2019 r. opublikowany

został Raport zbiorczy z monitoringu działań jednostek administracji centralnej na rzecz wdrażania *Konwencji ONZ o prawach osób z niepełnosprawnościami*. MSZ pozytywnie ocenia także efekty współpracy z organizacjami pozarządowymi w zakresie zaangażowania Polski w obchody Światowego Dnia Osób z Zespołem Downa (World Down Syndrome Day – WDSO). Wytypowani przez Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną (PSONI) paneliści przedstawili interesujący wkład w debaty na forum międzynarodowym, zaprezentowali dorobek Polski w zakresie promocji praw osób niepełnosprawnych, cenne uwagi i sugestie do dalszych działań na forum ONZ.

Upowszechnianiu w polskim społeczeństwie wiedzy o zadaniach ONZ oraz zasadach jej funkcjonowania, promowaniu osiągnięć ONZ w Polsce oraz Polski w ONZ, ułatwianiu wdrażania projektów i programów ONZ oraz zachęcaniu przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego do udziału w realizacji tych programów, służyła współpraca MSZ z Polską Radą Organizacji Młodzieżowych. W ramach tej współpracy zorganizowano konkurs na Młodzieżowego Delegata RP na 74. sesję ZO ONZ, wspierano organizację konferencji młodzieżowych oraz studenckich poświęconych ONZ.

Poprzez aktywność na forum Rady Europy w odniesieniu do kwestii organizacji społeczeństwa obywatelskiego, MSZ poprawiało warunki służące dyskusji nt. możliwego zwiększenia roli organizacji społeczeństwa obywatelskiego w procesach decyzyjnych w Radzie Europy. Dzięki staraniom strony polskiej temat ten był omawiany podczas 129. Sesji Komitetu Ministrów RE w 16-17 maja 2019 r. w Helsinkach. MSZ zorganizowało wspólnie z RE i UW konferencję poświęconą tej tematyce. Dla zapewnienia efektywności działań z roku 2019, planowane jest kontynuowanie działań na rzecz wzmocnienia wymiaru pozarządowego w ramach Rady Europy, zarówno w odniesieniu do współpracy z już istniejącymi organami konsultacyjnymi skupiającymi organizacje pozarządowe (Conference of International NGOs; CINGOs) jak i w kontekście ew. zmian proceduralnych w trybie decyzyjnym w Radzie Europy, uwzględniających w większym stopniu głos sektora pozarządowego.

Podobnym celom służy *Warszawski Dialog na rzecz Demokracji*, który jest cykliczną konferencją, organizowaną od 2012 roku przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych we współpracy z partnerami takimi jak m.in. Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, Wspólnota Demokracji, Instytut Pamięci Narodowej, Europejski Fundusz na rzecz Demokracji oraz Biuro Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka OBWE oraz polskimi i międzynarodowymi organizacjami pozarządowymi. Każdego roku w wydarzeniu tym bierze udział liczne grono przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego, obrońców praw człowieka, reprezentantów środowiska akademickiego, organizacji międzynarodowych i polityków z całego świata. Celem konferencji jest dyskusja nad znaczeniem demokracji we współczesnym świecie, wyzwaniem stojącym przed społeczeństwami demokratycznymi oraz tymi, które dopiero rozpoczynają swoją drogę do demokracji. Edycja 2019 miała na celu podkreślenie wpływu wolności religii na poziom demokracji i procesy transformacji na świecie.

Promocji problematyki ochrony praw człowieka i demokracji, podniesieniu poziomu akceptacji polskiej polityki zagranicznej w społeczeństwie oraz aktywizacji organizacji pozarządowych w zakresie podejmowania działań na rzecz budowania pozytywnego wizerunku Polski za granicą sprzyja również współpraca MSZ z instytucjami pozarządowymi na forum Rady Praw Człowieka ONZ. W 2019 r. Polska współpracowała z organizacjami pozarządowymi w zakresie promocji i ochrony wolności religii

lub wyznania oraz praw osób należących do mniejszości religijnych. W ramach tej współpracy zorganizowano m.in. dyskusję panelową nt. wolności religijnej w KRLD na marginesie 40. sesji Rady Praw Człowieka ONZ w marcu 2019 r. Jej współorganizatorami obok Polski były Human Rights Watch oraz Delegacja Królestwa Niderlandów. Z kolei 8 lipca 2019 r., na marginesie 41 sesji Rady Praw Człowieka zorganizowano wydarzenie towarzyszące *One Step at a Time: Addressing Religious Violence and Persecution*. Jednym z celów tego wydarzenia była promocja nowego Międzynarodowego Dnia upamiętniającego ofiary aktów przemocy ze względu na religię lub wyznanie. Inicjatorem jego ustanowienia była Polska.

Promocji problematyki ochrony praw człowieka i demokracji, służyła także współpraca MSZ ze Stowarzyszeniem Willa Decjusza w zakresie organizacji 16. edycji Polskiej Nagrody im. Sergio Vieira de Mello.

Działania zrealizowane poza priorytetowymi zadaniami publicznymi.

MSZ kontynuowało współpracę z Fundacją ITAKA w zakresie prowadzenia wspólnych działań na rzecz poszukiwania zaginionych obywateli polskich przebywających, zamieszkujących lub pracujących za granicą oraz wspierania rodzin osób zaginionych. Na mocy podpisanego 16 lutego 2017 r. porozumienia wymieniano informacje o działaniach podejmowanych w sprawach dot. zaginięć i poszukiwań osób zaginionych. Fundacja realizowała szkolenia dla kandydatów na urzędników konsularnych z zakresu postępowania w sprawach związanych z poszukiwaniem osób zaginionych oraz udzielaniem pomocy zaginionym obywatelom polskim. Polskie placówki dyplomatyczne wspierały logistycznie Fundację ITAKA w jej działalności statutowej, m.in. poprzez rozpowszechnianie informacji o zaginionych obywatelach polskich, udostępnianie danych wizerunkowych osób zaginionych, których zgłoszenie zostało zarejestrowane w Polsce. Natomiast pracownicy MSZ wzięli udział w VIII Ogólnopolskiej Konferencji Ekspertckiej Fundacji ITAKA pt. *Systemy rozwiązań prawnych i instytucjonalnych w poszukiwaniu osób zaginionych w Polsce i poza granicami kraju*.

MSZ współpracowało także ze Stowarzyszeniem Inicjatywa Mobilności Pracy (IMP) oraz Komisją Europejską i Ministerstwem Przedsiębiorczości i Technologii w związku z organizacją VI edycji Europejskiego Kongresu Mobilności Pracy Szósta edycja kongresu została objęta patronatem honorowym Ministra Spraw Zagranicznych Jacka Czaputowicza i była poświęcona m.in. kwestiom dotyczącym znowelizowanej dyrektywy o delegowaniu pracowników, rewizji rozporządzenia ws. koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego oraz utworzenia Europejskiego Urzędu ds. Pracy. Kongres stanowił szerokie forum dialogu i wymiany doświadczeń dla przedsiębiorców, partnerów społecznych, administracji publicznej, przedstawicieli nauki, polityków, organizacji pozarządowych i innych instytucji zaangażowanych w tematykę mobilności pracy i transgranicznego świadczenia usług. Wydarzenie obejmowało również warsztaty eksperckie dedykowane praktycznym aspektom delegowania.

Poszczególne komórki MSZ utrzymywały w ramach swoich kompetencji kontakty z organizacjami pozarządowymi, np. Departament Wschodni MSZ utrzymywał regularne robocze kontakty z organizacjami pozarządowymi i ośrodkami analitycznymi zajmującymi się polityką wschodnią i badającymi sytuację w krajach Europy Wschodniej (PISM, OSW, Białoruski Dom, Studium Europy Wschodniej, Kolegium Europy Wschodniej, Centrum Analiz Klubu Jagiellońskiego, German Marshall

Fund, European Council for Foreign Relations, PAUCI, Fundacja Batorego, Fundacja Res Publica, Fundacja WOT, Helsińska Fundacja Praw Człowieka, Instytut Wschodni) organizując spotkania informacyjne i konsultacyjne poświęcone wybranym zagadnieniom z tematyki wschodniej lub wzmocnieniu aktywności społecznej w dyskusji o polskiej polityce zagranicznej (CEPA).

Departament Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą w 2019 r. kontynuował współpracę z głównymi organizacjami pozarządowymi zaangażowanymi w sprawy polonijne. Realizując Rządowy program współpracy z Polonią i Polakami za granicą z 2015 r., w tym zasady partnerstwa i współdziałania; Departament zrealizował ponad 30 spotkań promocyjnych, informacyjnych i koordynacyjnych. Najbardziej intensywna była współpraca ze Stowarzyszeniem „Wspólnota Polska” i jego zarządem. Departament aktywnie współpracował także z przedstawicielami Fundacji „Wolność i Demokracja” oraz reprezentantami Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie” i Fundacja „Studio Wschód”.

W ramach współpracy z RODM Akademia Dyplomatyczna MSZ prowadziła działania na rzecz popularyzacji aplikacji dyplomatyczno-konsularnej wśród młodzieży studenckiej, jak również pomagała w przeprowadzaniu wykładów w ramach „Szkoły dyplomacji”. Przedsięwzięcia te były realizowane przez pracowników AD MSZ lub przy ich udziale.

Warszawa, 3 kwietnia 2020 r.

Opracowane przez Departament Współpracy Rozwojowej na podstawie wkładów otrzymanych z poszczególnych departamentów MSZ.